קבֶּז

בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֲדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעוֶזער** שְׁלִיטַ״א

פרשת בלק תשפ״ג [פנימי, בלתי מוגה]

ליל שבת קודש

בליל שבת קודש פרשת בלק תשפ״ג, דיבר מו״ר שליט״א דיבורים נוראים ונפלאים מלימודי פרשת השבוע

פתח ואמר מו״ר שליט״א: שבת קודש **פרשת בלק**, היא לימוד נפלא של קדושת הדיבור, כמה אדם צריך להיזהר בדיבורי פיו, שישמור את הפה שלו בקדושה כראוי.

הקב״ה חנן את האדם בכח הדיבור, ואדם צריך לשמור על זה בקדושה, להיזהר שלא יוציא קללות מפיו ח״ו, אלא תמיד יהא רגיל בברכות, ועל ידי זה זוכה להמשיך שפע - רוחני וגשמי גם יחד.

האר״י הקדוש אומר, ש׳ברכה׳ זה לשון של ׳בריכה׳, היינו המשכת שפע מן הבריכה העליונה, ואשרי הזוכה להיות רגיל בברכות, ולכוון בברכותיו - הן ברכות הנהנין, והן ברכות המצוות, ולשים אל ליבו מה שהוא אומר.

לדוגמא: אדם מברך בכל בוקר ברכת ״פוקח עיוורים״, ועליו לשים אל ליבו מה שהוא מוציא מפיו: **איזו זכות נפלאה מאת הקב״ה שהוא זוכה לראות, הקב״ה פוקח את עיניו בכל יום, ונותן לו מאור העיניים!**

אדם לא שם לב לכך בזמן רגיל, אך כשרואה פתאום אדם שהוא לא רואה - עיוור רח״ל, הוא מתעורר מאד מאד להודות להקב״ה כמה חסד חינם מאת הבורא יתברך שמו שפוקח את עיניו והוא זוכה לראות!

מוהרא״ש היה אומר תמיד, שעל כן כדאי וראוי לכל אחד להיות רגיל -

פעם בשבוע, או פעם בחודש - ללכת ולבקר חולים [כי זה חלק ממצוות ביקור חולים, שאדם מבקר מישהו שהוא לא מרגיש טוב], והנה הוא יוצא ומודה להקב"ה כמה נפלא שהוא זוכה להיות בריא ושלם.

מצות ביקור חולים היא מצוה כ"כ חשובה ויקרה, כי הנה שוכב לו אדם בבית רפואה, והנה הכרית השתמטה מעט לכיוון מטה, וזה מאד מאד מפריע לו, והוא חולץ על הלחצן לקרוא לאיזו אחות וכו' - אבל הם עסוקים בתוך הטלפון, בסמארטפון... והנה אתה זוכה לבקר אותו, ומיד אתה מסדר לו את הכרית, נותן לו מה שהוא צריך, **אלו דברים קטנים שיכולים להחיות בן אדם!**

וכשיוצא משם - מרים ידים לשמים: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי נוֹתֵן לְךָ כָּל כָּךְ תּוֹדָה רַבָּה עַל כָּךְ שֶׁאֲנִי זוֹכֶה לִהְיוֹת בָּרִיא, אֲנִי בָּרוּךְ ה' לֹא מֻרְתָּק לְמִטָּה, יֵשׁ לִי רַגְלַיִם בְּרִיאוֹת וַאֲנִי יָכוֹל לָלֶכֶת, אֲנִי יָכוֹל לְהִתְנַעְנֵעַ, אֲנִי יָכוֹל לִרְאוֹת, לִשְׁמֹעַ, לְהָרִיחַ, לְדַבֵּר, תּוֹדָה לְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!**

כל זה הוא ענין של 'ברכה', שאדם רגיל לברך תמיד, לשים לב מה מברך, והוא מחיה את עצמו מדבר שלילי שהוא רואה - כמה נפלא שאני לא כך!

ואת המסר הזה מוכרחים להעביר גם אל הילדים, שייזהרו מאד מאד בקדושת הדיבור, לא לדבר דיבורים לא יפים, לא לקלל ח"ו, אלא שיהיו רגילים בברכות.

רביז"ל אומר (ספר המידות, אות קללה, חלק שני סעיף א) שהרגיל בקללה הוא מעולם התוהו - כי כך הם חייו, בתוהו ובוהו, אבל להפך - אומר רבינו - הרגיל בברכה הוא מעולם התיקון, שזה עולם השלם, הוא זוכה להיות בן חורין אמיתי.

אבל אם אדם לא יהיה דוגמא חיה לזה - **איך הוא רוצה שזה יעבור אל הילדים?!... אם אדם רוצה לפעול משהו טוב אצל ילדיו - הוא מוכרח שיהווה דוגמא חיה לילדים!**

פעם הזמין אותי איזה יהודי לקבוע מזוזה בביתו, וכשהגעתי אל הבית, וכבר הייתי מוכן עם המזוזה בידי לקבעה בפתח, לפתע השמיע בנו של אותו אדם קללה גסה מאד, ניבול פה חמור.

כמובן, אביו של הילד הסמיק מבושה, וגער בבנו: **"איך אתה מדבר**

ככה? איך אתה מוציא מפיך כאלו מילים?"...

הילד לא התבלבל, ואמר לאביו: **"אבל אבא, אתה אומר את זה תמיד... זה מה שאנחנו תמיד שומעים ממך"...**

באותו רגע החליף האבא כמה צבעים... הוא לא ידע מה לעשות עם עצמו... וגם לי לא היה נעים ונוח כל העניין, אך ראיתי ולמדתי מזה כמה נחוץ להיות דוגמא חיה לילדים, **ואם אתה בעצמך מוציא דיבורים לא טובים מפיך - מה אתה מצפה מהילדים שלך?!...**

נמצא אפוא, שהדבר הראשון הוא, שעלינו לראות ולהשגיח שהבית שלנו יהיה נקי מכל מיני דיבורים שליליים, וק"ו קללות, רח"ל, ולהיות רגילין אך ורק בברכות, מחמאות, דיבורים חיוביים.

ואת הלימוד הזה מקבלים מפרשת השבוע, שרואים מהו פה טמא של רשע, שמחפש רק לקלל, כי הוא חתיכה אחת של קללה! ואנחנו למדים מזה מה 'לא' להיות, ואיך להישמר ולהיזהר מזה, כי דיקא כשרואים את גודל הטומאה - כן מתעוררים להישמר ממנה ולזכות לקדושה.

הנה היום [ערש"ק - י"א תמוז], היה ההילולא קדישא של הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשויב זי"ע [המכונה "שר בית הזוהר", מרוב דביקותו בלימוד הזוהר הקדוש, ואף היו נוהגין לעלות לקברו בחו"ל ביום ל"ג, והחשיבו זאת כנמצאים במירון אצל רשב"י, ורמז נתנו לכך מהפסוק (תהלים לד, ד) "גַּדְּלוּ לַה' אִתִּי" - ג'דלו ל'ה' ר"ת ל"ג, רמז לל"ג בעומר, א'ת'י' ר"ת י"א ת'מוז, יום הילולא דיליה, לרמוז הקשר ביניהם].

מאיפה התחיל כל עבודתו עד שזכה למה שזכה - להיות שר בית הזוהר? כשהוא היה ילד קטן הוא היה שובב, ולא היה לו חשק ללמוד, ופעם בא אליו ילד מבוגר ממנו, ואמר לו: **"הערשל'ע, אם אתה לא תלמד, אתה תהיה שייגעץ** [גוי קטן] **!"...**

מילים אלו חדרו לליבו הטהור, ומאותו היום, השעה והרגע, הוא תפס את עצמו, והחל ללמוד בהתמדה, עד שזכה להגיע למה שהגיע... הכל בכח **"כי אני לא רוצה להיות שייגעץ!"...** כי הוא ראה מהו 'גוי' [הם גרו שם בחו"ל, בפרט

בכפרים ובעיירות הקטנות, והיו מעורבים מאד בין הגוים, וידעו היטב מי אלו ה׳שקצים׳ הקטנים... גנבים וגזלנים וכו׳], והוא החליט שהוא לא רוצה להיות כמותו, כי הוא יהודי טהור, ועל כן זכה למה שזכה...

והוא זכה לגדול לצדיק קדוש ונורא כה גדול, עד שמסופר עליו דבר פלא: פעם היה החוזה מלובלין שוכב במיטתו ולא היה יכול לצאת החוצה לקדש את הלבנה - עקב חולשתו הגדולה, ולפתע נכנס לחדר הרה״ק ר׳ **צבי הירש זי״ע** [הוא הסתופף בצילו של החוזה מלובלין, ואצל עוד הרבה צדיקים שהיו באותו הדור; הוא היה בזמן של רבינו, נולד כחמש שנים קודם רבינו], והנה הוא אומר ל׳החוזה׳: **רבי, תסתכלו בחלון, תראו הנה הלבנה! רואים את הלבנה!...**

החוזה מלובלין שמח מאד, ואף שלכתחילה צריכים לצאת ולקדש הלבנה תחת כיפת השמים - הרי הוא מרותק למיטה, וקידש הלבנה כך.

כשיצא תלמידו הקדוש, ענה ואמר החוזה לשאר התלמידים: **וכי אתם חושבים שר׳ הערש׳ל סיבב את הבית כדי שיעמוד החלון נגד הלבנה? לא כי, אלא הבית עמד על עמדו כרגיל, והוא סיבב את כל מערכות השמים, גלגלי הרקיע והכוכבים וכו׳, כדי שהלבנה תיראה אלי, ואוכל לקדשה!**

לכזאת גדולה הגיע ר׳ צבי הירש מזה שלא רצה להיות כמו שייגעץ, וקיבל את הטהרה דיקא מזה שהסתכל מהי טומאה.

וזה כל הלימוד של הפרשה, רואים גוי מקולל, שכל מהותו היא קללה, ואנחנו רואים את זה ומחליטים **״לא! אנחנו רוצים רק ברכה!״...**

וזה לימוד לילדים, לימוד לבחורים, לימוד לחתנים, לימוד לאברכים ולמבוגרים כאחד: **לשמור על קדושת הדיבור! לא להוציא ניבול פה מפינו ח״ו, אלא לשמור שכל דברינו יהיו בקדושה! זה הכח של עם ישראל!**

הפרשה פותחת: **״וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי״** - ׳לָאֱמֹרִי׳ לשון של אֲמִירָה, בלק רואה את כח עם ישראל ועשייתם איך שהיא ע״י אמירתם הקדושה, ועל כן מביא את בלעם דיקא, כי עשה לעצמו חשבון: הרי כל כחם של עם ישראל אינו אלא בפיהם, אף אני אביא אחד שכחו בפיו (רש״י); **טיפש! לעם ישראל יש דיבור קדוש! אצלם זה רק ברכה! אין מקום לקללות ח״ו!**

ואכן, הגיע בלעם, והתקיים אצלו **"בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו"** (תנחומא, פרשת השבוע), ובדרכו לקלל את ישראל אפילו אתונו פתחה פיה והחלה לדבר אליו... ואם האתון החלה לדבר - אז גם בלעם אח"כ דיבר, אבל הוציא מפיו רק ברכות, כי זו כל המהות של נשמות ישראל וקדושתם, רק ברכות!

וכך אדם צריך להנהיג את חייו, להיות רגיל על לשונו ברכות, להיות רגיל בדיבורים טובים, מחמאות, להישמר מכל מיני דיבורים פוגעניים!

מוהרא"ש זי"ע היה תמיד חוזר על מאמר החכם: **"כל זמן שהדיבור בפי, אני בעל הבית על הדיבור"** - כי עדיין אני שוקל האם כן לומר או לא לומר, ובזה אדם צריך לדעת: **אם יש ספק בדבר - לא אומרים! זו "ספיקא דאורייתא" שהיא "לחומרא"! אל תוציא מהפה מילה שאתה מסתפק בה האם טוב לאומרה או לא!**

וזה המשך מאמר החכם: **"מעת שהוצאתי הדיבור מפי - הוא בעל הבית עליי"** - אחרי שאמרת מה שאמרת, וגרמת מה שגרמת, הנה האשה נפגעה, ועכשיו אתה צריך ללכת ולבקש סליחה, "לא התכוונתי" וכו', לא התכוונת - אבל אמרת... **ולכן החכם עיניו בראשו להיזהר ולהישמר מקודם שלא להוציא את הדיבור מהפה כלל וכלל, ואז לא נכנס לכל הבעיות האלו!**

וחתן שנכנס עתה לחופתו מוכרח להחדיר בעצמו לימודים אלו, ולהחליט שהבית יהיה בנוי מדיבורים טובים! כל האבנים המחזיקות ובונות את הבית יהיו אבנים שלימות! כי הרי אותיות זה אבנים (ספר יצירה), א"כ מכל דיבור טוב נבנות אבנים טובות, וזה מה שנותן את היסודות האיתנים של בית נאמן בישראל!

זה הלימוד הנפלא היוצא מן הפרשה, כמה אדם צריך לשמור על דיבורו בקדושה, לזכות ל"לשון הקודש", ולפי דברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' יט), אדם יכול לדבר בכל שפה שרק מדבר, אבל אם מדבר דיבורים טובים - הרי קידש את אותה הלשון, וזה בבחינת 'לשון הקודש', העיקר שיישמר מאד מדיבורים לא טובים, ועי"ז ינחיל זאת לדורות הבאים, ויזכה לחנך כל ילדיו בחינוך קדוש וטהור, וכמה נעימים ויפים יהיו ימי חייו עלי-אדמות.

הקב״ה יעזור לנו שנזכה להחדיר לימודי הצדיקים היטב בליבנו כיתד בל תימוט לעולם, נקדש אמרי פינו בדיבורים קדושים, נישמר מכל הטומאה של בלק ובלעם, ובקרוב נזכה להיגאל בגאולה השלימה בביאת משיח צדקנו, אמן.

בוקר שבת קדש

בבוקר שבת קודש פרשת בלק תשפ"ג, דיבר מו"ר שליט"א דיבורים נוראים ונפלאים בסיפו"מ של רבינו, מעשה ב' – ממלך וקיסר

לשון רבינו ז"ל בסיפורי מעשיות:

אַחַר־כָּךְ רָאוּ כְּמִין אִי הַיָּם, וְנִתְקָרְבוּ לְשָׁם. וְהָיוּ שָׁם שְׁנֵים־עָשָׂר גַּזְלָנִים, וְרָצוּ לְהָרְגָם. וְשָׁאֲלָה הִיא: מִי הַגָּדוֹל שֶׁבָּכֶם? וְהֶרְאוּ לָהּ. אָמְרָה לוֹ: מַה מַּעֲשֶׂיכֶם? אָמַר לָהּ, שֶׁהֵם גַּזְלָנִים. אָמְרָה לוֹ: אַף אֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים, רַק שֶׁאַתֶּם גַּזְלָנִים בַּגְּבוּרָה שֶׁלָּכֶם, וַאֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים עַל־יְדֵי חָכְמָה, כִּי אָנוּ מְלַמְּדִים בִּלְשׁוֹנוֹת וּבִכְלֵי־זֶמֶר, בְּכֵן מַה בֶּצַע כִּי תַהַרְגוּ אוֹתָנוּ?! הֲלֹא טוֹב שֶׁתִּשְׁאֲרוּ אוֹתָנוּ לְנָשִׁים, וְיִהְיֶה לָכֶם גַּם הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּנוּ. וְהֶרְאֲתָה הִיא לָהֶם מַה שֶּׁבַּסְּפִינָה, וְנִתְרַצוּ לִרְבָרֶיהָ, וְהֶרְאוּ הַגַּזְלָנִים לָהֶם גַּם־כֵּן כָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּהֶם, וְהוֹלִיכוּ אוֹתָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ נוֹשְׁאִים בְּבַת־אַחַת, כִּי אִם בָּזֶה אַחַר זֶה (הַיְנוּ שֶׁכָּל הַגַּזְלָנִים הַנַּ"ל לֹא יִהְיוּ נוֹשְׁאִים אֶת הַשְּׁרָרוֹת הַנַּ"ל כֻּלָּם בְּבַת־אַחַת, רַק הַנִּשּׂוּאִין שֶׁלָּהֶם יִהְיֶה בָּזֶה אַחַר זֶה) גַּם שֶׁיִּבְרְרוּ לְכָל אֶחָד שְׁרָרָה אַחַת לְפִי הָרָאוּי לוֹ, הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ וְכוּ'.

פתח ואמר מו"ר שליט"א: אנחנו אוחזים במעשה ממלך וקיסר, ומספר רבינו: **אַחַר כָּךְ רָאוּ כְּמִין אִי הַיָּם, וְנִתְקָרְבוּ לְשָׁם** - 'ים', כאמור, הוא 'ים החכמה', שאדם יכול לזכות בזה העולם להשיג את הכל - לימוד התורה, השגת התפילה, וזוכה להיות בתוך ים החכמה, אבל גם בתוך ים החכמה צריכים להיזהר ולהישמר מאד, כי גם שם נמצאים כל מיני דברים לא טובים, שלזה רומז 'אי הים' שראו, והתקרבו אליו.

וְהָיוּ שָׁם שְׁנֵים־עָשָׂר גַּזְלָנִים, וְרָצוּ לְהָרְגָם - אלו י"ב הגזלנים הם "זֶה לְעֻמַּת זֶה" כנגד י"ב שבטי י"ה, שהם כלליות השבטים של עם ישראל,

שלכל אחד יש את העניין המיוחד לו, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ט) שיש י"ב שבטים כנגד י"ב מזלות וכל שבט ושבט יש לו נוסחא מיוחדת ויש לו שער מיוחדת לכנס דרך שם תפילתו, ע"ש. [יש את נוסח האר"י ז"ל, שהוא עשה "נוסח הכולל", הנכנס דרך כל השערים גם יחד, וזה מי שמתפלל בנוסח האר"י].

כי כל שבט ושבט יש לו את עניינו ונקודת האמת שבו, כי כל אחד יש לו את בחינתו ועניינו, וכמו שהזכרנו כמה פעמים בעניין הכינוי "חד בדרא", שיכול להיות כמה "חד בדרא"... הרי כל אחד הוא דור שלם, בחינת (קהלת א, ד) "דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא", כי כל אחד יש לו את משפחתו ויוצ"ח, וזה ממש "דור" שלם, א"כ אתה גם יכול להיות "חד בדרא" - בדור שלך.

זה ענין י"ב השבטים של עם ישראל; אנחנו לא יודעים בדיוק מאיזה שבט אנו - אכן רובם מבנימין או יהודה, אך אין יודעים בדיוק [החוזה מלובלין אמר לתלמידו ה"בני יששכר", שהוא שייך לשבט יששכר, שעליהם כתיב (דה"א יב, לג) "וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לַעִתִּים", ועל כן קרא שם ספרו "בני יששכר"].

הנה דיברנו לעיל מענין מספר אחד-עשרה, שרומז לי"א סממני הקטורת, והנה בתוך סממני הקטורת היה את ה"קושט", שממנו היה "שנים-עשר" [מנה], והנה המילה 'קושט' פירושה בארמית הוא 'אמת', וממנו היה שנים-עשר מנה דיקא, רמז לי"ב שבטים, שלכל אחד יש את נקודת האמת שבו, ואחד לא סותר את חברו, כל אחד מתחבר למה שליבו מושכו, והעיקר - שכולם עושים רצונו יתברך.

וזה ענין י"ב הגזלנים שרבינו מספר פה, שהם "זֶה לְעֻמַּת זֶה" בטומאה כנגד הקדושה, והם רצו להרוג את בת הקיסר וי"א חברותיה.

והנה, בת הקיסר וי"א חברותיה היו ג"כ יחדיו מספר י"ב, כי הם היו בצד שבקדושה, י"א בנות השרים ובראשן בת הקיסר, שהיא לימדה אותם שמחה והתחזקות, ואיך יזכו להינצל מכל הטומאה של הס"מ שרוצה לגזול את קדושת האדם.

מספר רבינו: **וְשָׁאֲלָה הִיא** - היינו בת הקיסר, **מִי הַגָּדוֹל שֶׁבָּכֶם? וְהֶרְאוּ לָהּ. אָמְרָה לוֹ: מַה מַּעֲשֵׂיכֶם? אָמַר לָהּ, שֶׁהֵם גַּזְלָנִים** - כי כן דרכם של הרשעים, שאומרים רשעותם בפירוש, והוא אמר לה: אכן אנו גזלנים.

הבה ונראה מה ענתה לו בת הקיסר: **אָמְרָה לוֹ: אַף אֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים** - איזה לימוד נפלא הוא! רבינו מלמד אותנו (ליקו"מ ח"א סי' רפד) שאדם צריך להיות גזלן בקדושה, היינו כנגד אלו הגזלנים של הטומאה, שרוצים לגזול מהאדם את כל הקדושה שלו - כן זוכה האדם להיות גזלן בקדושה, וכאן אומרת הבת הקיסר בכל גדול: **"אף אנחנו גזלנים!"** - אנחנו ג"כ יודעים איך לגזול, איך ללכת נגד הטומאה שלכם, **רַק שֶׁאַתֶּם גַּזְלָנִים בַּגְּבוּרָה שֶׁלָּכֶם** - היינו בכח הגשמי שלכם, **וַאֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים עַל־יְדֵי חָכְמָה** - יש לנו חכמה נפלאה איך לגזול, יש בידינו את לימודי הצדיקים שמגלים לנו מהי גזילה בקדושה, **כִּי אָנוּ מְלֻמָּדִים בִּלְשׁוֹנוֹת וּבִכְלֵי־זֶמֶר** - זה סובב והולך על ענין תפילה והתבודדות וענין השמחה.

"מלומדים בלשונות" היינו שאדם זוכה להיות חזק בתפילה והתבודדות, בכל לשון שהיא, אתה מדבר רוסית, אנגלית, אידיש, צרפתית, בכל לשון שאתה מדבר אל הקב"ה - הקב"ה מאזין ושומע! רבינו מלמד אותנו (ליקו"מ ח"א סי' יט) ש'לשון הקודש' היינו שאדם זוכה לקדש דיבורו, בכל שפה שהיא, אם מקדש את הלשון בדיבורים קדושים - שפיר מקרי "לשון הקודש".

וכן אמרה: **"ובכלי זמר"** - זה סובב והולך על מידת השמחה; בת הקיסר הפיחה שמחה בי"א בנות השרים, כי היא היתה מלומדת בחכמת הצדיקים, וידעה היטב שהעצה היחידית להחזיק מעמד היא מידת השמחה! כשאדם זוכה להיות שמח זה מה שמגן ושומר עליו מכל רע! זה הסוד והמפתח להחזיק מעמד בהכל!

ומה יעשה אדם שהוא מרגיש שאיננו מסוגל להיות שמח? מגלה לנו רבינו (שיחות הר"ן, סימן עד) שאדם יעשה עצמו כאילו שהוא שמח, ילביש חיוך על הפנים, ינסה לשמח עצמו בכל מיני אפנים שונים, ועי"ז סוף כל סוף יזכה

באמת להגיע לשמחה שלימה ואמיתית!

ממשיכה בת הקיסר לומר לראש הגזלנים, שאם אנחנו גזלנים ע"י שאנו מלומדים בלשונות וכלי זמר, **בְּכֵן מַה בֶּצַע כִּי תַּהַרְגוּ אוֹתָנוּ?!** - מה יועיל לכם שתהרגו אותנו? זה לא יתן לכם מאומה... תהרגו אותנו, ומה יישאר לכם?!... ועתה שוב מראה את חכמתה הגדולה איך להינצל מהם: **הֲלֹא טוֹב שֶׁתִּשְׁאוּ אוֹתָנוּ לְנָשִׁים, וְיִהְיֶה לָכֶם גַּם הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּנוּ** - כי רבנו ז"ל מלמד אותנו (ליקו"מ ח"א סי' סט) שכל שפע העשירות באה מן האשה, ועל כן אמרה בת הקיסר שישאו אותן לנשים ויהיה להם עשירות.

והוא לימוד נפלא ונחוץ לכל אחד ואחד, שידע היטב, שאם יכבד את אשתו, ויהיה לו שלום בית אמיתי, הוא יזכה שיהיה לו שפע! רבינו מסביר בתורה הנ"ל, שעל כן כותב הבעל כתובה לאשתו, כי כל השפע מגיע ממנה, ועי"ז משלים את אורה, ע"ש.

ועל כן אין לאדם לדאוג על פרנסת בניו - ומחמת כן יתרשל ח"ו מלהשיאם, כי הלא אומר רבינו בפירוש (ספר המידות, אות בנים, סעיף ג): **"אֵין צָרִיךְ לָאָדָם לִדְאֹג עַל פַּרְנָסַת בָּנָיו, כִּי כְּשֶׁהֵם גְּדֵלִים - גְּדֵלָה פַּרְנָסָתָם עִמָּהֶם"**; ובעקר כשזוכה לשאת אישה - שממנה מגיע כל השפע, כאמור.

והנה, כששומעים אלו הגזלנים ענין של עשירות - בודאי מתרצים... ועל זה ממשיך רבינו לספר: **וְהֶרְאָתָה הִיא לָהֶם מַה שֶּׁתַּשְׁאוּ אוֹתָנוּ לְנָשִׁים, וְנִתְרַצּוּ לִדְבָרֶיהָ** - וזו היתה חכמתה, שהם יתרצו ע"י שתראה להם העשירות, ואח"כ להיפטר מטומאתם.

וְהֶרְאוּ הַגַּזְלָנִים לָהֶם גַּם־כֵּן כָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּהֶם, וְהוֹלִיכוּ אוֹתָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁלָּהֶם - כי הרי הם היו גזלנים כאמור, ובודאי יש להם את המערה שלהם עם כל הכסף שגוזלים... והראו להן כל זה.

מספר רבינו: **וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים בִּבַת־אַחַת, כִּי אִם בָּזֶה אַחַר זֶה (הַיְנוּ שֶׁכָּל הַגַּזְלָנִים הַנַּ"ל לֹא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים אֶת הַשָּׂרוֹת הַנַּ"ל כֻּלָּם בִּבַת־אַחַת, רַק הַנְּשׂוּאִין שֶׁלָּהֶם יִהְיֶה בָּזֶה אַחַר זֶה)** - כי הרי "אין מערבין שמחה

בשמחה"... והחליטו שיעשו החתונות אחת אחר השניה, בכל יום חתונה אחת.

ואת זה יכולין לקיים מי שיש לו שכל, והוא לא מוכרח שתהיה החתונה ב'הילטון'... אלא עושים חתונה שמחה וצנועה, ללא עלויות מיותרות, אבל את השמחה שיש בה - לא רואים בשום מקום... וכך יכולין לעשות בכל יום ויום שמחה! עוד יום, ועוד יום, ועוד יום, שרק יתרבו השמחות!

גַּם שֶׁיִּבְרְרוּ לְכָל אֶחָד שְׂרָרָה אַחַת לְפִי הָרָאוּי לוֹ, הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ וְכוּ' - כי הרי הם היו י"ב גזלנים, והן היו י"ב בנות, והחליטו שכל אחד ישא את הראוי - הגדול לגדולה, וכן הלאה.

והוא לימוד נפלא לברנות בשידוכים, כמה צריכים להישמר מכל מיני דמיונות הנפוצים בעניין זה! מציעים לך שידוך, אל תסתכל על המשפחה - חסר כסף, לא מתאים לי משפחה כזאת, חסר יופי, **כל אלו זה פיתויי הס"מ! מסתכלים על ה'קרן' - על החתן, יש מידות טובות? זה העיקר!**

אמרתו הידועה של מוהרא"ש הקדוש: "אם כמידתה - כשרה לחצאין", אם יש מידות - זה כשר, אפילו אם רק "לחצאין", או שליש או רבע - "לשליש ולרביע לא שמענו"... היינו שהוא סיים רק חצי ש"ס, רבע ש"ס, שליש ש"ס, את זה הוא יכול להשלים, **אבל מידות טובות - אם אדם לא קנה בצעירותו מידות טובות - קשה מאד מאד אח"כ לקנות זאת! אכן תמיד יש הזדמנות לכל אחד, אבל זה כבר הרבה יותר קשה... כי אם הורגל לכך מימי צעירותו, וכך הולכים ימי חייו, אינו פשוט לשנות את זה בגיל מבוגר...**

ואת זה לא יכולים להסתיר בשום פנים ואופן, אחד שיש לו מידות טובות - הכל רואין זאת, כמה הוא למד - אין לו 'תווית' על החולצה "סיימתי ש"ס פעם, פעמיים, שלוש", **אבל מידות טובות זה דבר שמיד רואים! לא יכולים להסתיר את זה!**

וע"י שקונה בנפשו מידות טובות, כל הילוכו בדרך ארץ גדול, יש לו דיבור נקי, אזי כשיגיע העת והזמן שיהא עסוק בפרשת שידוכין - יחטפו אותו,

יעמדו בתור בשבילו... כי כל אחד חפץ בטוב!

והעיקר - לא להיות בררן, אם רואים שזה "ראוי לו" - כלשון רבינו פה, דהיינו שיש מידות טובות, הן לחתן והן לכלה, וכמובן יש בריאות שלימה וכו', לא מסתכלים על שום דבר - ניגשים לשידוך! לא להיות בררן!

אשה כותבת במכתב, שיש לה שלוש הצעות, ואינה יודעת מה לבחור מביניהם, "או לסרב לשלושתם, ולחכות למשהו יותר טוב"... **מוהרא"ש הקדוש תמיד חזר על מאמר החכם: "הזמן הוא אויב גדול מאד" - הזמן חולף ועובר, והנה את בוררת לך כל מיני שידוכים, ובינתיים השנים חולפות, ומאומה לא נשאר ביד!**

מציעים לך שידוך, תראה שמצידך לא יהיו מניעות! "אני רוצה להתחתן!" מצידי אין מניעה! ניגש לשידוך, רואה שהכל בסדר - מידות טובות, בריאות, אין בעיה... אם הצד השני לא רוצים - אין זה ענייני, אני עשיתי את שלי, לא סירבתי...

זה הלימוד הנפלא היוצא מדברי רבינו פה, שהחליטו שכל אחד ישא "לפי הראוי לו" - ללא כל מיני חכמות ודמיונות שונים, אתה רואה שידוך עם מידות טובות, גוף ונפש בריאים, זה ראוי לך! ואם אתה אומר "לא ראוי לי משפחה כזאת, חסר כסף, חסר יופי", זה נובע מגאווה סרוחה שיש בך, ועליך לזכור היטב ש"הזמן חולף ועובר", ומה יהיה איתך?! תפסיק להיות בררן!

יזכנו הקב"ה להחדיר היטב את לימודי הצדיקים בנפשנו, לציית לכל דבריהם, ונזכה לחיות חיים טובים ונעימים בזה העולם, ובקרוב נזכה כבר לראות בגילוי שכינה, בביאת משיח צדקנו, אמן ואמן!

***

הגיליון יוצא לאור לעילוי נשמת

פאינה פרידא בת יעקב ע"ה
אמיל בן אברהם ז"ל

***

לכל ענייני הגיליון ולהשתתפות בהדפסת הספר "דרכי איש" המסודר לדפוס בימים אלה:

דוא"ל: s0584563404@gmail.com